

สรุป หน้า1

พันธะเอาไว้ไม่เกินค.ศ.2030 หรืออีก 15 ปีข้างหน้า จีดีพี หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมของ 10 ประเทศในประชาคมอาเซียน รวมกันจะมีมูลค่าสูงลิบถึง 8 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ ทำให้อาเซียนมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ติดอันดับ 1 ใน 5 ของโลก

แนวโน้มดังกล่าว หมายถึงอาเซียนกำลังผงาดขึ้นมาเป็นขั้วเศรษฐกิจใหม่ของโลก หรือพูดอีกอย่างภูมิภาคนี้กำลังจะกลายเป็นอีกหนึ่งมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของโลกในอนาคต

จากนี้ไปนับถอยหลังจนถึงปลาย พ.ศ.2558 ทั้ง 10 ประเทศอาเซียน ประกอบด้วย ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน กัมพูชา ลาว เวียดนาม และ เมียนมาร์ จะรวมตัวกันเป็น "ประชาคมอาเซียน" (ASEAN Community) อย่างเป็นทางการ

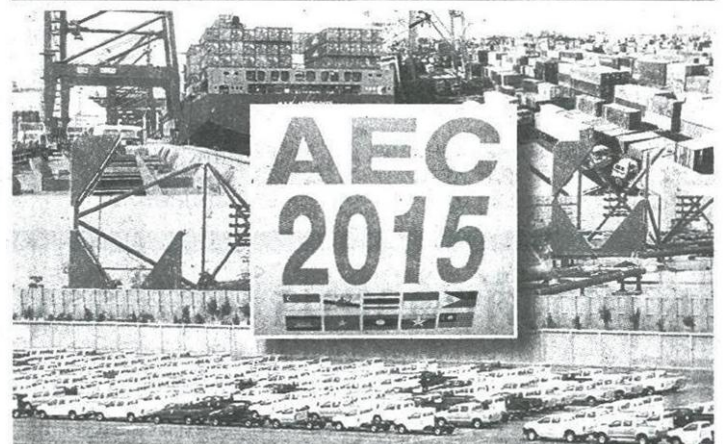
รวมกันแล้ว ใครจะได้เปรียบ เสียเปรียบอย่างไร คนไทยมีอะไรเป็นแต้มต่อไว้ต่อกับเพื่อนบ้านบ้าง คงเป็นคำถามที่หลายคนค้นหาค้นหาค้นหา แต่ไม่รู้จะถามใครดี ถัดจากบรรทัดนี้ไป มีคำตอบ

บุญธิ์ สันติพิทักษ์ รองอธิบดีกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ ขึ้นเวทีสัมมนา "โค้งสุดท้ายกับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของไทย" ที่โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ รีสอร์ท อย่างกระชับว่า แรงกดดันและความสำคัญของอาเซียนต่อไทย อย่างน้อยมีอยู่ 5 เรื่อง

เรื่องแรกอาเซียนเป็นตลาดส่งออกสินค้าอันดับ 1 ของไทย มาตั้งแต่ปี 2545 เรื่องที่สอง อาเซียนเป็นแหล่งนำเข้าสินค้าอันดับ 2 ของไทย นับตั้งแต่ปี 2540 จนถึงปัจจุบัน

เรื่องที่สาม ไทยเป็นฝ่ายได้ดุลหรือเกินดุลการค้ากับอาเซียน ตั้งแต่ปี 2536 เป็นต้นมา เรื่องที่สี่ ราว 20% ของการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมดในไทย มาจากประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน และเรื่องที่ห้า ประมาณ 30% ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมดในเมืองไทย ล้วนมาจากประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน

เราก็มียุคอ่อนหลายอย่างเช่นความล้มเหลวของระบบการศึกษาไทย ระบบราชการที่ไร้ประสิทธิภาพ วิกฤติการเมือง วิกฤติเศรษฐกิจ รวมถึงปัญหาคุณภาพชีวิตของคนไทยที่ตกต่ำลงอย่างมาก โดยตกจากอันดับที่ 50 ของโลกเมื่อ 20 ปีที่แล้ว ลงมาอยู่ในอันดับที่ 100 ของโลกในวันนี้

อาเซียนอัปเดตซิงไหวได้เปรียบ

แค่ 5 เรื่องหลัก คงพอชี้ให้เห็นแล้วว่า คนไทยกับเพื่อนบ้านชาวอาเซียน เกี่ยวพันกันแบบน้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า อัฒนาสัย มากน้อยแค่ไหน

ธานินทร์ ณะอม รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สภาพัฒน์) เสริมข้อมูลในประเด็นนี้ว่า

เมื่อปี 2556 ไทยนำเข้าสินค้าจากอาเซียน คิดเป็นสัดส่วน 16.6% หรือมูลค่าประมาณ 41,737 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขณะที่เราส่งออกสินค้าไปยังอาเซียน 25.9% หรือคิดเป็นมูลค่าราว 59,317 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ไทยลงทุนในอาเซียน ประมาณ 19.5% หรือคิดเป็นเม็ดเงินลงทุนประมาณ 1,295 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อาเซียนเข้ามาลงทุนในไทยประมาณ 9.7% หรือคิดเป็นมูลค่าลงทุนประมาณ 1,256 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ธานินทร์ บอกว่า ในเชิงความสามารถการแข่งขัน โดยภาพรวมประเทศไทยจัดอยู่อันดับปานกลาง หรือ ประมาณอันดับ 4 ของอาเซียน รองจาก สิงคโปร์ มาเลเซีย และ บรูไน

จุดแข็งของไทย คือ มีชัยภูมิหรือที่ตั้งดี ตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางหรือจุดยุทธศาสตร์ของภูมิภาค แต่ก็มีจุดอ่อนเชิงโครงสร้างในเรื่องประสิทธิภาพของภาคการผลิต ประสิทธิภาพของภาคเอกชนและเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน

ทางคมนาคม วิทยาศาสตร์ และการศึกษา

ธานินทร์ เห็นว่า ก่อนที่ไทยจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียน

เต็มตัวในปลายปี 2558 มีหลายประเด็นที่ต้องเร่งปรับแก้ให้สอดคล้อง เช่น มาตรฐานด้านความปลอดภัยและคุณภาพของสินค้า กฎระเบียบกฎหมายภายในของไทย รวมทั้งอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี แต่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการดำเนินธุรกิจ

“แม้เราจะมีโอกาสทางการตลาดที่สามารถเข้าไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีต้นทุนต่ำกว่า มีทรัพยากร แรงงาน หรือสิทธิพิเศษทางการค้า ให้สามารถใช้เป็นฐานการผลิตส่งออกไปแข่งขันขายในตลาดโลก แต่เราก็ต้องพัฒนาศักยภาพแรงงานของเราเอง เพื่อรองรับการจัดทำข้อตกลงร่วมในคุณสมบัติของบุคลากรวิชาชีพในอาเซียน ทั้งในเรื่องทักษะแรงงาน และภาษาด้วย”

ธานินทร์สรุปปัญหาหลักที่เป็นอุปสรรคต่อการทำธุรกิจในไทยคือการคอร์รัปชันและความไร้เสถียรภาพทางการเมืองถ้าทั้ง 2 ปัญหานี้ไม่หรือคุมได้ ประเทศไทยจะก้าวไกลไปกว่านี้

สอดคล้องกับมุมมองของ ดร.ประภัศร์ เทพชาตรี ผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เจ้าภาพผู้จัดสัมมนา

“โค้งสุดท้ายของไทยกับการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน”

“จุดแข็งของไทยในอาเซียน อยู่ที่ศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานการศึกษา และศูนย์กลางทางการค้าภาคบริการ”

เขาบอกว่า ขณะเดียวกันเราก็มีจุดอ่อนหลายอย่างเช่น ความล้มเหลวของระบบการศึกษาไทย ระบบราชการที่ไร้ประสิทธิภาพ วิกฤติการเมือง วิกฤติเศรษฐกิจ รวมถึงปัญหาคุณภาพชีวิตของคนไทยที่ตกต่ำลงอย่างมาก โดยตกจากอันดับที่ 50 ของโลก เมื่อ 20 ปีที่แล้ว ลงมาอยู่ในอันดับที่ 100 ของโลกในวันนี้

นอกจากนี้ไทยยังขาดความพร้อมในด้านบุคลากร องค์กรกระบวนกรทำงานการให้บริการที่เพียงพอและมีคุณภาพ รวมทั้งไม่พร้อมเรื่องฐานข้อมูลสารสนเทศก่อนที่จะเข้าร่วมประชาคมอาเซียน

“ต้องมียุทธศาสตร์ 2 ส่วน ส่วนแรก ต้องเตรียมตัวเราให้พร้อมใช้ยุทธศาสตร์ที่สภาพัฒน์ร่างไว้เพื่อทำให้ไทยเป็นศูนย์กลางการค้าและบริการ ศูนย์กลางโครงสร้างพื้นฐานและศูนย์กลางทางโลจิสติกส์ของอาเซียน”

“จากนั้นจึงใช้ยุทธศาสตร์ที่สองคือดูว่าเราจะเอาอย่างไรกับอาเซียน เช่น ตรงไหนที่เราจะบุก ตรงไหนเราจะรับ ตรงไหนเราจะรุก และตรงไหนเราจะผลักดัน ประเทศไทยจึงจะได้รับประโยชน์สูงสุด”

คบท้ายที่มุมมองของภาคเอกชน สมยศ ตั้งมีลาภ รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เห็นว่า การที่ไทยเข้าร่วมประชาคมอาเซียน มีทั้งโอกาสและผลกระทบหรือความท้าทาย

“ในแง่โอกาส ต้องถือว่าอาเซียนคือโอกาสของไทย เพราะทำให้มีการขยายตลาดการค้าสินค้าและบริการ โอกาสที่จะขยายการลงทุนหรือร่วมทุนในสาขาที่ประเทศสมาชิกอาเซียนมีความได้เปรียบในการแข่งขันกับเรารวมถึงการสามารถเข้าถึงปัจจัยการผลิตต่างๆ เช่น วัตถุดิบ แรงงาน และแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น”

เขายกตัวอย่างเช่นการเปิดโอกาสให้สามารถนำเข้าวัตถุดิบหรือสินค้าสำเร็จรูปจากประเทศสมาชิกอาเซียนได้ โดยไม่มีกำแพงภาษีหรือกรณีที่ใช้ทรัพยากรผลิตร่วมกันหรือเป็นพันธมิตรกันกับเพื่อนบ้านอาเซียนช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม แม้ในวิกฤติมีโอกาส แต่ในโอกาสก็มีวิกฤติหรือความท้าทายอยู่ด้วยเช่นกัน สมยศมองว่า สินค้าของประเทศอาเซียนอื่นอาจเข้ามาตีตลาดในประเทศไทยมากขึ้น ในราคาที่ต่ำกว่า มีคุณภาพดีกว่ารวมทั้งธุรกิจบริการของประเทศเพื่อนบ้านอาเซียนที่มีความได้เปรียบในการแข่งขันกับเรา อาจเป็นอุปสรรคกับเรา

นอกจากนี้ การที่ภาคการผลิตของไทย ยังต้องพึ่งพาทั้งวัตถุดิบและเทคโนโลยีการผลิตจากต่างประเทศ ผู้ประกอบการไทยส่วนใหญ่ มักจะเป็นผู้รับจ้างผลิตสินค้าให้กับเจ้าของแบรนด์หรือยี่ห้อต่างๆ รวมทั้งยังขาดทักษะสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษและภาษาเพื่อนบ้านขาดหน่วยงานทดสอบ และออกใบรับรอง ปัจจัยเหล่านี้ ล้วนส่งผลกระทบต่อต้นทุนทั้งสิ้น

สมยศแนะนำว่า “เพื่อความอยู่รอดในการแข่งขันอุตสาหกรรมไทยควรเน้นไปในทางยืดหยุ่นแต่เข้มแข็ง เช่น เรียนรู้จุดอ่อนจุดแข็งของกลุ่มในอาเซียน ศึกษาสนธิสัญญาและแนวโน้มความต้องการของผู้บริโภค หาแหล่งวัตถุดิบที่มีความได้เปรียบด้านราคาและคุณภาพ ศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายฐานการผลิต และสร้างพันธมิตรทางธุรกิจกับเพื่อนบ้านในประเทศอาเซียนให้ได้”